

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 388

**Teoria rachunkowości,
sprawozdawczość i analiza finansowa**

Redaktor naukowy
Bartłomiej Nita

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Hanna Jurek
Łamanie: Adam Dębski
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.p

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-505-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

Część 1. Teoria i wyzwania rachunkowości

Ewa Wiktoria Babuška: Badania naukowe w rachunkowości	15
Halina Buk: Typologia i wycena przychodów z tytułu niestandardowych relacji z klientami	23
Małgorzata Cieciora: Behawioralne aspekty rachunkowości we współczesnej gospodarce – zarys problemu	32
Beata Dratwińska-Kania: Teoretyczne problemy sprawozdawania o ryzyku	41
Dawid Garstecki: Czy rachunkowość społecznej odpowiedzialności zasługuje na miano paradygmatu?.....	49
Waldemar Gos: Nauka rachunkowości – głos w dyskusji.....	57
Wojciech Hasik: Koncepcyjne i społeczne determinanty sądów etycznych w rachunkowości w Polsce	68
Marcin Jędrzejczyk: Wyzwania współczesnej rachunkowości w zakresie translacji wartości ekonomicznych.....	77
Krzysztof Jonas, Katarzyna Świetła: E-usługi w rachunkowości na przykładzie internetowych biur rachunkowych	87
Katarzyna Klimczak, Anna Wachowicz: Studium przypadku jako metoda badawcza w nauce rachunkowości – analiza metodologiczna przykładowych zastosowań	95
Joanna Koczar: Ewolucja polityki rachunkowości w praktyce gospodarczej Federacji Rosyjskiej.....	107
Alina Kozarkiewicz: Kreatywność: nowe wyzwanie badawcze dla współczesnej rachunkowości	115
Mirosława Kwiecień: Dylematy współczesnej rachunkowości.....	123
Tomasz Lewandowski: Mniej więcej dobrze czy dokładnie źle – przydatność informacji w systemie rachunkowości	137
Wojciech A. Nowak: Ku standaryzacji rachunkowości sektora publicznego w Unii Europejskiej	148
Marcin Osikowicz: Rachunkowość jednostek mikro według ustawy o rachunkowości	159
Piotr Szczypa: Nauczanie rachunkowości – współczesne uwarunkowania i dylematy	167
Anna Szychta: Pozytywna teoria rachunkowości jako koncepcja głównego nurtu badawczego	176

Joanna Zuchewicz: Współczesne determinanty rozwoju rachunkowości	189
---	-----

Część 2. Sprawozdawczość

Dorota Adamek-Hyska: Funkcja sprawozdawcza rachunkowości jednostki samorządu terytorialnego	201
Anna Balicka: Wskaźniki środowiskowe w zewnętrznej sprawozdawczości środowiskowej	212
Katarzyna Bareja: Aktywa niematerialne a priorytet w sprawozdawczości finansowej.....	221
Kinga Bauer: Kierunki zmian sprawozdawczości finansowej w postępowaniu upadłościowym.....	229
Stanisław Hońko: Nadmiar informacji w sprawozdaniu finansowym – możliwe kierunki reform.....	238
Angelika Kaczmarczyk: Sprawozdawczość finansowa jednostek mikro w aspekcie zasady wiernego i rzetelnego obrazu.....	246
Mariusz Karwowski: Model biznesu jako nowe wyzwanie sprawozdawczości zewnętrznej.....	255
Katarzyna Kostyk-Siekierska: Polityka rachunkowości, wartości szacunkowe oraz błędy z lat ubiegłych w świetle proponowanych i wprowadzonych zmian w KSR nr 7.....	263
Grzegorz Lew: Propozycja rozszerzenia zakresu opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego.....	276
Bartłomiej Nita: Sprawozdawczość segmentowa jako przejaw konwergencji rachunkowości finansowej i rachunkowości zarządczej.....	285
Józef Pfaff: Sprawozdawczość z badania ustawowego jednostek zainteresowania publicznego – ocena proponowanych kierunków zmian	295
Katarzyna Piotrowska: Proces innowacyjny w aspekcie aktywów kompetencyjnych.....	304
Lucyna Poniatowska: Zmiany w sprawozdawczości finansowej w regulacjach ustawy o rachunkowości	314
Piotr Prewysz-Kwinto, Grażyna Voss: Segmenty operacyjne w sprawozdaniach finansowych spółek giełdowych – porównywalność czy różnorodność informacji	322
Paweł Rumniak: Consolidated reporting – beyond financial statements.....	331
Agnieszka Tłaczala: Prezentacja oraz ujawnianie informacji finansowych – zmiany w MSSF	349

Część 3. Analiza finansowa

Małgorzata Cygańska: Wykorzystanie analizy finansowej do oceny rentowności szpitali – wybrane problemy	363
Beata Iwasieczko: Analiza finansowa w organizacji inteligentnej.....	373
Magdalena Kowalczyk: Kierunki rozwoju analizy finansowej i strategicznej w jednostkach samorządu terytorialnego.....	381
Piotr Oleksyk: Wykorzystanie narzędzi analizy finansowej w planowaniu finansowym jednostek samorządu terytorialnego	389

Summaries

Part 1. Theory and accounting challenges

Ewa Wiktoria Babuška: Research in financial accounting	15
Halina Buk: Typology and revenue valuation from nonconventional transactions with customers	23
Małgorzata Cieciora: Behavioral aspects of accounting in today's economy – an outline of the problem	32
Beata Dratwińska-Kania: Theoretical problem of a report on risk.....	41
Dawid Garstecki: Can social responsible accounting be called a paradigm?	49
Waldemar Gos: Accounting science – a say in the discussion	57
Wojciech Hasik: Conceptual and social determinants of ethical judgment in accounting – Polish perspective	68
Marcin Jędrzejczyk: Contemporary accounting challenges in the field of economic value translation	77
Krzysztof Jonas, Katarzyna Świetła: E-services in accounting	87
Katarzyna Klimczak, Anna Wachowicz: Case study as a research method in accounting – methodological analysis of selected applications	95
Joanna Koczar: Evolution of accounting policy in the economic practice of the Russian Federation.....	107
Alina Kozarkiewicz: Creativity: new challenge for research in contemporary accounting.....	115
Mirosława Kwiecień: Dilemmas of contemporary accounting	123
Tomasz Lewandowski: About well or exactly wrong – usefulness (suitability) of information in accounting system	137
Wojciech A. Nowak: Public sector accounting in the European Union: towards standardization.....	148
Narcin Osikowicz: Accounting of micro units based on the Accounting Act	159

Piotr Szczypa: Accounting teaching and contemporary conditions and dilemmas.....	167
Anna Szycha: Positive accounting theory as the main stream accounting research concept	176
Joanna Zuchewicz: Contemporary determinants in the development of accounting	189

Part 2. Reporting

Dorota Adamek_Hyska: Reporting function of accounting in a territorial self-government unit.....	201
Anna Balicka: Environmental indicators of external environmental reporting	212
Katarzyna Bareja: Intangible assets and the priority in financial statements	221
Kinga Bauer: Financial reporting trends in insolvency proceedings	229
Stanisław Hońko: Excess of information in the financial statements – possible directions for reform.....	238
Angelika Kaczmarczyk: Micro units reporting in the context of true and fair view.....	246
Mariusz Karwowski: Business model as a new challenge of external reporting	255
Katarzyna Kostyk-Siekierska: Accounting policies, estimates and errors from previous years in the light of the proposed and introduced changes in the National Accounting Standard No. 7.....	263
Grzegorz Lew: Proposal for extending the scope of opinion and report on the financial statements	276
Bartłomiej Nita: Segment reporting as the manifestation of the convergence of financial accounting and management accounting	285
Józef Pfaff: Reporting in the statutory audits of public interest entities – assessment of the proposed changes.....	295
Katarzyna Piotrowska: Innovation process in the aspect of competence assets.....	304
Lucyna Poniatowska: Changes in financial reporting in the regulations of the Accounting Act.....	314
Piotr Prewysz-Kwinto, Grażyna Voss: Operating segments in the financial statements of public companies – comparability or diversity of information	322
Paweł Rumniak: Skonsolidowane raportowanie – wychodząc poza raportowanie finansowe	331
Agnieszka Tłaczała: Presentation and disclosure of financial information – changes in IFRS.....	349

Part 3. Financial analysis

Małgorzata Cygańska: The usage of financial analysis to evaluate the hospitals financial performance – selected problems	363
Beata Iwasieczko: Financial analysis in intelligent organization.....	373
Magdalena Kowalczyk: Trends in development of financial and strategic analysis in local government units	381
Piotr Oleksyk: Adoption of financial analysis tools in financial planning of local government units	389

Krzysztof Jonas, Katarzyna Świetla

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

e-mail: krzysztof.jonas@uek.krakow.pl

E-USŁUGI W RACHUNKOWOŚCI NA PRZYKŁADZIE INTERNETOWYCH BIUR RACHUNKOWYCH

E-SERVICES IN ACCOUNTING ON EXAMPLE OF ONLINE ACCOUNTANCY OFFICES

DOI: 10.15611/pn.2015.388.09

Streszczenie: Celem artykułu jest prezentacja nowych trendów w przypadku outsourcingu usług księgowych. Metodologia badania – przegląd bieżącej literatury tematu oraz krajowych i unijnych aktów prawnych z nimi związanymi. Wynik – e-usługi i rachunkowość w chmurze to nowe tendencje powodujące istotne zmiany relacji między biurami rachunkowymi i usługodawcami. Oryginalność/wartość – przedstawienie zalet stosowania technologii informatycznych w rachunkowości oraz wymogów, jakie powinny spełniać księgi rachunkowe prowadzone internetowo.

Słowa kluczowe: usługi księgowe, e-usługi, rachunkowość w chmurze, e-rachunkowość.

Summary: *Purpose* – the presentation of new trends in the case of accounting services outsourcing. *Design/Methodology / approach* - a review of current literature of the subject and national and EU legal acts associated with them. *Findings* – e-services and accounting in the cloud are new trends of giving rise to significant changes in the relationship between accounting offices and service providers. *Originality/value* – the presentation of advantages of the application of information technology in the accounting and the requirements to be fulfilled by the accounts carried online.

Keywords: accounting services, e-services, accounting in the cloud, e-accounting.

1. Wstęp

Choć historia rachunkowości liczy setki lat, to jednak dopiero w ostatnich latach przemiany, jakie nastąpiły, można zaliczyć do istotnych. Powodem tych zmian jest rozwój technologii informatycznych i Internetu, który sprawił, iż tradycyjne formy świadczenia usług księgowych stają się przeszłością.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie nowych trendów w świadczeniu usług księgowych oraz wymogów, jakie muszą spełniać księgi rachunkowe

prowadzone internetowo. Do realizacji tego celu posłużono się metodą przeglądu bieżącej literatury krajowej i zagranicznej oraz aktów prawnych.

2. Usługi we współczesnej gospodarce

XXI wiek to czas rozwoju gospodarki w znacznej mierze wynikający z ekspansji sektora usług. Jest on pochodną funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego nastawionego na wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz gospodarki opartej na wiedzy i przepływie informacji. Kryterium wyodrębnienia konkretnych usług nie stanowi zatem obecnie branża, lecz zaangażowanie w procesie ich świadczenia wykwalifikowanych specjalistów [Iwankiewicz-Rak 1999, s. 40] oraz technologii.

Wśród czynników sprzyjających takiemu stanowi rzeczy G. Węgrzyn [2014] wskazuje m.in.:

- globalizację oraz integrację gospodarek odzwierciedloną przez swobodę w przepływie dóbr, usług, kapitału oraz technologii,
- wstępowanie społeczeństw rozwiniętych do ery cywilizacji informacji (wzrost roli nauki, kapitału ludzkiego),
- postęp naukowo-techniczny (technologie informacyjne),
- ewolucję poszczególnych sektorów gospodarki (dominacja sektora usług w generowaniu PKB),
- zmiany w ramach postrzegania wartości społecznych oraz procesy demograficzne,
- konieczność zachowania walorów środowiska i działania na rzecz jego ochrony.

Wraz z potrzebami zgłaszanymi przez odbiorców usług następuje ich zindywidualizowanie. A. Czubała wskazuje, że usługi księgowo należą właśnie do zindywidualizowanych usług podstawowych cechujących się dużym wpływem na klienta i małym stopniem zróżnicowania cech usługi [2012, s. 26]. Dzieje się tak, ponieważ współcześnie kluczowym dążeniem firmy usługowej jest zacieśnianie relacji z jej klientami w celu zaistnienia z ich strony pozytywnej interakcji [Kasper, Van Helsdingen, de Vries 1999, s. 345] i tym samym nawiązania długotrwałej współpracy. Służy temu m.in. wskazywana przez J.J. Lambina [2001, s. 368] misja firmy, która prezentuje długookresową wizję z perspektywy tego, do czego firma zmierza i komu chce służyć. Działanie takie ma być odpowiedzią na ryzyko i niepewność towarzyszące nieodłącznie funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych w ostatnich latach [Bauer 2013, s. 347].

Podjęcie przez zlecającego decyzji o wydzieleniu wybranych działań i przekazaniu ich wykonywania firmie zewnętrznej powinno być poprzedzone staranną analizą potencjalnych jej skutków. Istotne jest także bieżące monitorowanie przez usługobiorcę zmian technologicznych stosowanych na rynku w celu ich egzekwowania od zleceniodawcy. Jest to o tyle ważne, że współczesny outsourcing¹, wy-

¹ „Outsourcing to przedsięwzięcie, które polega na wydzieleniu ze struktury przedsiębiorstwa macierzystego realizowanych przez nie funkcji i przekazywaniu ich realizacji innym podmiotom gospodarczym” [Trocki 2001].

korzystający technologie informatyczne², nie jest postrzegany jedynie przez pryzmat prostych oszczędności, ale raczej jako sposób na podniesienie jakości obsługi, usprawnienie podstawowych kompetencji czy innowacje w obrębie realizowanych procesów [Kopczyński 2010]. Jego powszechna dostępność jest w znacznej mierze podstawą ewolucji form świadczenia usług finansowych, w tym rachunkowości. Cechą charakterystyczną współczesnego outsourcingu jest to, iż zasoby (do których należą: technologia, praca, kapitał, wiedza, doświadczenie itp.) stają się dostępne dla każdego odbiorcy na warunkach zapisanych w umowie (w ustalonym czasie i za określoną cenę). Tym samym dla potencjalnego zleceniodawcy jedną z najistotniejszych cech outsourcingu jest to, iż płaci wyłącznie za wykorzystanie zasobów, a nie za ich posiadanie. Równocześnie usługobiorca pozbywa się zadań, z których może zrezygnować lub które mogą być wykonane lepiej, a zwłaszcza taniej poza przedsiębiorstwem [Lankford, Parsa 1999].

Reasumując, należy stwierdzić, że we współczesnej gospodarce odległość i czas przestały być barierami dla świadczenia nowoczesnych usług biznesowych, telekomunikacyjnych czy finansowych [Szymaniak, Pniewski 2008, s. 7], gdyż powszechne wykorzystanie Internetu ułatwiło dostęp do zindywidualizowanych e-usług.

3. Rachunkowość w erze gospodarki opartej na e-usługach

W literaturze z zakresu ekonomii i marketingu e-usługi definiuje się jako „nową formę świadczenia usług, a tym samym zaspokojenia potrzeb, z wykorzystaniem Internetu, od momentu kontaktowania się firmy z klientem (indywidualnym lub instytucjonalnym) w celu przedstawienia oferty czy firmy poprzez zamówienie usługi, jej świadczenie i kontakt po wykonanie usługi”³ [Dąbrowska 2009]. Podstawową cechą e-usług jest świadczenie ich na odległość oraz rozdzielenie procesu świadczenia i konsumowania usługi, jak również ich jednorodność wynikająca z większej możliwości ich standaryzacji [Jonas 2012, s. 99]. Wśród e-usług można znaleźć takie, które są w całości realizowane przez Internet, jak również takie, które na pewnym etapie ich realizacji wymagają kontaktów w świecie realnym [Jonas 2012, s. 101].

Coraz większe oczekiwania stawiane przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą księgowym powodują nieustanne zmiany dotyczące realizacji świadczonych na ich rzecz usług z dziedziny rachunkowości. Księgi rachunkowe, zgodnie z oczekiwaniami podmiotów gospodarczych, powinny być uzupełniane na bieżąco, zapewniając im równocześnie nieustanny dostęp do zawartych informacji. Powinny także zawierać informacje sprzyjające prawidłowym decyzjom gospodarczym. Cel ten może zostać osiągnięty jedynie w warunkach spójnej współpracy

² Ze wzrostem specjalizacji oraz rozwojem techniki na znaczeniu zyskują usługi wykorzystujące łączność, a konkretnie Internet.

³ Inne definicje e-usług można znaleźć np. w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1777/2005.

księgowego i przedsiębiorcy, ukierunkowanej na indywidualne potrzeby odbiorcy świadczonych usług. Coraz częściej wykorzystuje się w tym celu komunikację drogą elektroniczną. Jest to pochodną powstania komputerów w latach 50. ubiegłego wieku. Dzięki rozwojowi technologii informatycznej upowszechniło się wykorzystanie oferowanych mocy obliczeniowych do obsługi procesów gospodarczych. Nieocenioną rolę odegrało to zwłaszcza w rachunkowości, która operuje właśnie na liczbach, wymagając ich przetwarzania oraz wielowymiarowej analizy.

W odpowiedzi na rosnące potrzeby informacyjne współczesnego biznesu nieustannie tworzone są nowoczesne rozwiązania informatyczne. Dotyczą one zarówno konstrukcji sprzętu, jak i stosowanego oprogramowania. Jak powszechnie zauważono, nie istnieje już możliwość rezygnacji z tego trendu. Systemy informatyczne są współcześnie nieodłącznym elementem funkcjonowania podmiotów gospodarczych i to nie tylko działających w branży IT, ale również wykorzystujących ją do osiągnięcia innych celów. Konieczny jest zatem świadomy wybór oferowanych na rynku rozwiązań na miarę potrzeb zgłaszanych przez ich użytkowników. Dotyczy to m.in. systemów obsługi współczesnej rachunkowości.

Systemy informatyczne tworzone na potrzeby rachunkowości ewoluowały na przestrzeni lat wraz z oczekiwaniami zgłaszanymi przez wykorzystujące je w codziennej pracy biura rachunkowe. Na potrzeby rachunkowości opracowano najpierw proste moduły, a następnie coraz bardziej rozbudowane systemy obejmujące zarówno obsługę rachunkowości finansowej, jak i wspomaganie podejmowanych decyzji zarządczych. Było to pochodną tego, że spełnienie wymogu dostarczenia aktualnej i spójnej informacji o wynikach i sytuacji finansowej pojedynczej jednostki gospodarczej oraz grup kapitałowych nie jest możliwe bez zastosowania coraz bardziej zaawansowanych narzędzi informatycznych. Obecnie coraz powszechniejsze są tak zwane systemy ERP (*Enterprise Resource Planning*)⁴. Systemy te pozwalają na współpracę podmiotów gospodarczych w obrębie gromadzenia oraz przetwarzania i wykonywania operacji na danych zgodnie ze zgłaszanymi przez klienta potrzebami. Dzięki ich modułowej budowie możliwe jest tworzenie niezależnych od siebie systemów obsługi konkretnych grup klientów oraz zadań, przy czym istnieje też opcja integracji działań poszczególnych modułów dzięki specjalistycznym aplikacjom. Należy również podkreślić, że odpowiednio zaprojektowana struktura IT obsługującego rachunkowość może istotnie wpłynąć na konkurencyjność całego przedsiębiorstwa [Micherda, Świetla 2014, s. 107]. Wśród modułów ważnych dla obszaru rachunkowości wymienić należy zwłaszcza moduły wspierające: księgowość i finanse oraz kadry i płace. Wykorzystanie systemów ERP pozwala także na autoryzację transakcji, podział obowiązków, nadzór, zapis danych, niezależną weryfikację ich poprawności oraz kontrolowany dostęp do informacji [Hall 2014, s. 471-500]. Podstawą funkcjonowania wskazanych systemów są określone bazy danych podlegające przetwarzaniu. Dzięki ich wykorzystaniu możliwa jest nie tylko prawidłowa

⁴ Szerokie badania problematyce ERP poświęcił A. Deshmukh [2006].

obsługa procesów szeroko pojętej rachunkowości, ale także jej realizacja w trybie *online*.

Jak mówi S. Crompton – dyrektor zarządzający w CCH Software: „Obecnie księgowi przenoszą prowadzenie ksiąg rachunkowych do sieci. Można też zauważyć, że niektórzy poprzez portale internetowe zaczynają wymieniać dokumenty, które klienci mogą zatwierdzać *online*” [Percy 2013]. Korzystanie z usług *online* pozwala na obniżenie kosztów usług księgowych co dla klientów jest wygodne i opłacalne, a dla samych księgowych oznacza możliwość obniżenia kosztów związanych z utrzymaniem biura oraz eliminację bariery związanej z odległością między biurem a klientem. Daje również niewątpliwe korzyści w postaci zacieśnienia współpracy z klientem, możliwości uczestniczenia w jego biznesie niemal w stanie rzeczywistym, błyskawicznego reagowania w przypadku problemów. Księgowy coraz częściej staje się doradcą klienta, co wymaga od niego zdolności łączenia wiedzy z różnych dziedzin. Wspomniany S. Crompton zauważa, iż „technologia może wiele, ale nie będzie doradzać właścicielom firm na temat ich biznesu, rynków, na które powinni wejść, ryzyka, które powinni na siebie wziąć oraz jak zarządzać tym ryzykiem, ale technologia wspiera dobre doradztwo” [Percy 2013]. Dobrym przykładem są największe firmy audytorskie, które świadczą nie tylko standardowe usługi księgowe, ale również usługi doradcze w wielu dziedzinach – od doradztwa aktuarialnego poprzez zrównoważony rozwój aż do kwestii zmian klimatu [Percy 2013].

4. Zalety i wady internetowych biur rachunkowych

Upowszechnia się także tak zwana rachunkowość przetwarzana „w chmurze” (*cloud computing*). Jej zasadniczą cechą charakterystyczną jest przetwarzanie wszelkich danych w ramach systemów informatycznych niezależnie od miejsca zainstalowania serwera. Pozwalają na to nowoczesne programy funkcjonujące na zasadzie przesyłu danych *online*. Dzięki temu nowoczesnemu rozwiązaniu podmioty mogą zrezygnować z budowy własnych serwerowni służących przetwarzaniu ich danych na rzecz wykorzystania usług zewnętrznych w tym zakresie. Jest to obecnie bardzo popularny trend ze względu na możliwość ograniczenia kosztów inwestycji w drogi sprzęt oraz jego obsługę, który wynika także z upowszechnienia outsourcingu rachunkowości. Dzięki temu klient płaci jedynie za usługi, z których korzysta [Aiton, Russer 2011].

Równocześnie dzięki tym zintegrowanym systemom informatycznym papierowe dokumenty klienta po ich zeskanowaniu w siedzibie klienta mogą być np. przetwarzane w biurze rachunkowym w czasie rzeczywistym, co istotnie skraca cykl procesu, obniżając koszty procesowania transakcji, zapewniając wysoką jakość usługi i szybki czas jej realizacji (np. płatności do klienta za produkt czy usługę). Ponadto, jak zauważa B. Halpert, wykorzystanie chmury sprzyja zbliżeniu między rachunkowością prowadzoną przez jednostkę a jej badaniem w ramach auditingu,

które może być wykonywane na bieżąco wraz z księgowaniem zdarzeń w podmiocie gospodarczym [2011].

Ważny jest także fakt, że bariery odległości pomiędzy klientem a obsługującym go podmiotem stały się nieistotne. Dzięki pracy realizowanej zdalnie (*online*) zniknęła konieczność wizyt klienta w biurze rachunkowym (czy też odbioru dokumentów przez pracownika biura z siedziby klienta), co nie tylko pozwala na oszczędność kosztów, ale także sprzyja wykorzystaniu zaoszczędzonego czasu dla efektywnej realizacji działań podejmowanych przez obie strony. Istnieje też możliwość obsługi rachunkowej klienta przez pracownika biura, który z różnych względów musi pozostać w domu (np. opieka nad chorym dzieckiem).

Pojawienie się internetowych biur księgowych niesie ze sobą, oprócz oszczędności, również inne zalety, do których można zaliczyć:

- wygodę – wszystkie dane podaje się tylko raz, system księguje we wszystkich ewidencjach, wypełnia deklaracje, wysyła do właściwych urzędów skarbowych (wysyłka poprzez Internet możliwa dzięki podpisowi elektronicznemu), dostęp 24 godziny na dobę z dowolnego komputera czy urządzenia mobilnego,
- bezpieczeństwo – dane archiwizowane na bieżąco łatwo odzyskać w razie utraty dokumentów poprzez ponowny ich wydruk,
- pomoc techniczna – telefon, e-mail, chat.

Jednakże przeniesienie usług z dziedziny rachunkowości do Internetu obok zalet niesie ze sobą również zagrożenia związane np. z utratą danych czy dostępem do danych osób nieuprawnionych. Problematykę wad i zagrożeń wynikających z wykorzystania zewnętrznych usług z dziedziny rachunkowości (w tym elektronicznych) poruszyła w swoich publikacjach K. Świetla [2013, s. 995-1007 oraz 2014].

Warto podkreślić, iż księgi rachunkowe prowadzone internetowo muszą spełniać te same wymogi co księgi prowadzone metodą tradycyjną. Ponadto Komitet Standardów Rachunkowości w swoim stanowisku określił warunki ich uznania za prawidłowe. Jeżeli księgi rachunkowe są prowadzone z wykorzystywaniem serwera znajdującego się poza miejscem prowadzenia ksiąg rachunkowych, uważane są za prawidłowe, jeśli spełnione zostały co najmniej następujące warunki [Stanowisko Komitetu Standardów Rachunkowości, 2010]:

- jednostka sprawuje kontrolę nad księgami rachunkowymi oraz dokonanyymi w nich zapisami,
- jednostka zapewnia identyczność ksiąg rachunkowych z kopią raportów otrzymanych przez łącze teletransmisyjne (przewodowe) oraz bezprzewodowe,
- księgi rachunkowe są prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco,
- zapewnione jest jednoznaczne powiązanie zapisów w księgach rachunkowych z dowodami księgowymi,
- dane ksiąg rachunkowych są skutecznie chronione przed niedozwolonymi zmianami, nieupoważnionym dostępem, uszkodzeniem lub zniszczeniem,
- księgi rachunkowe są przez cały czas dostępne w miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych przez jednostkę,

- jednostka dysponuje wydrukiem ksiąg rachunkowych za okresy zamknięte lub ma zapisaną ich treść na innym trwałym nośniku komputerowym dostępnym i możliwym do odczytu w miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych przez jednostkę przez czas nie krótszy od wymaganego na przechowywanie ksiąg rachunkowych.

5. Podsumowanie

Rozwój Internetu sprawił, iż świadczenie usług księgowych uległo bardzo poważnym przemianom w ostatnich latach: pojawienie się usług świadczonych *online* czy też wykorzystanie „chmury” w rachunkowości. Czas pokaże, czy przyjmą się one jako podstawowe sposoby relacji biur rachunkowych z klientami, czy też będzie to jedynie uzupełnienie usługi polegające na usprawnieniu jej świadczenia. Wygoda i bezpieczeństwo użytkowania nowych systemów powodują jednak, że przyszłość wydaje się przesądzona.

Literatura

- Aiton W., Russer D., 2011, *Cloud Accounting. From Spread sheet Misery to Affordable Cloud ERP*, eBookIt.com.
- Bauer K., 2013, *Koncepcje ryzyka w propozycjach układowych przedsiębiorstw zagrożonych upadłością*, [w:] *Czas na pieniądź, Zarządzanie finansami, Wycena przedsiębiorstw, zarządzanie wartością, zarządzanie ryzykiem*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 761, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, nr 60, Szczecin, s. 347.
- Czubała A., 2012, *Usługi w gospodarce*, [w:] *Marketing usług*, Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa, s. 26.
- Dąbrowska A., 2009, *Rozwój e-usług jako przejaw budowania społeczeństwa informacyjnego*, Handel Wewnętrzny, nr 2.
- Deshmukh A., 2006, *Digital Accounting. The Effect of the Internet and ERP on Accounting*, IRM Press, USA.
- Hall J., 2014, *Accounting Information Systems*, Cengage Learning, Boston, USA s. 471-500.
- Halpert B., 2011, *Auditing cloud computing. A Security and Privacy Guide*, Wiley Corporate F&A, Hoboken, New Jersey, USA.
- Iwankiewicz-Rak B., 1999, *Warunki adaptacji marketingu firm usług profesjonalnych w organizacjach niedochodowych*, [w:] Rogoziński K. (red.), *Marketing usług profesjonalnych*, Materiały konferencyjne, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań, s. 40.
- Jonas A., 2012, *Wpływ cech e-usług na postrzeganie ich jakości*, [w:] Czubała A., Niestrój R., Wiktor J.W. (red.), *Kierunki rozwoju współczesnego marketingu*, Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków, s. 99 i 101.
- Kasper H., Van Helsdingen P., de Vries W., 1999, *Service Marketing Management, An International Perspective*, John Wiley & Sons, Chichester, s. 345.
- Kopczyński T., 2010, *Outsourcing w zarządzaniu przedsiębiorstwami*, PWE, Warszawa, s. 82.
- Lambin J.J., 2001, *Strategiczne zarządzanie marketingowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 368.

- Lankford W.M., Parsa F., 1999, *Outsourcing: A primer*, Management Decision, 37/4.
- Micherda B., Świetła K., 2014, *Współczesna rachunkowość w świetle badań empirycznych*, Difin, Warszawa, s. 107.
- Percy S., „*Tomorrow`s World*” *Economia*, ICAEW, Londyn (listopad 2013) – artykuł przetłumaczony i opracowany przez dział współpracy z zagranicą SKwP, zamieszczony na stronie www.skwp.pl (dostęp: 14.01.2015).
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1777/2005 z dnia 17 października 2005 r. ustanawiające środki wykonawcze do dyrektywy 77/388/ EWG w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, <http://www.przepisy.gofin.pl/5,274,73792,0.html>.
- Stanowisko Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie niektórych zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych, Dz. Urz. Ministerstwa Finansów nr 6, poz. 26 z 24 czerwca 2010 r., rozdział V, pkt 28.
- Szymaniak A., Pniewski K., 2008, *Globalizacja usług, offshoring i shared services center*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa, s. 7.
- Trocki M., 2001, *Outsourcing. Metoda restrukturyzacji działalności przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa, s. 13.
- Węgrzyn G., 2014, *Rola usług we współczesnej ekspansji gospodarczej*, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, <http://www.institut.info/Vkonf/site/39.pdf>.